

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ο „ΠΕΡΙΠΛΑΝΩΜΕΝΟΣ” ΤΟΥ ΣΟΥΤΣΟΥ

Ο πρόλογος ενός βιβλίου. Στο Κακουργοδικείο. Ο Αλέξανδρος και ο κύριος Παναγιωτάκης. Μία σκανδαλώδης άναφορά του Άλεξ. Σούτσο στο Σουλτάνο. Η άπεφασις του Άρσίου Πάγου. Τα άρθρα του ποιητού στον «Ήλιος». Ο Σούτσοσ στην Κωνσταντινούπολι. Μέσα στη φυλακή. Ο Διογένης» κ. λ. π.

την ιστορία του, που συνδέεται με την αντιδυναστική κίνηση εναντίον του Όθωνος και της Αμαλίας.

Στην πρώτη έκδοσι του ποιητικού του αείτου βιβλίου ο Σούτσοσ είχε προτάσει πρόλογο στον όποιον έπρόκειτο διασκευάζει έξκατασει κατά του βασιλέου, σκεπασμένες όμως με την ποιητική αριστοτελή του καιρού εκείνου. Ο Σούτσοσ άφησε το βιβλίό του να κυκλοφορήσει χωρίς στο πρώτο βιβλίο και έξργα.

Έφαινε όμως πίσω του ο αδελφός του Παναγιώτης Σούτσοσ (ο «κύριος Παναγιωτάκης», όπως τον ονομάζαν εύστοχώς οι συμπολιτευόμενοι και οι άποστηρίζοντες τότε τη Δυναστεία) και στην έξμνησίδα που έγραψε με τον τίτλο «Ήλιος» έπλεξε το έξκρίμα του πρόλογου. Σαγχώνος οι συμπολιτευόμενοι έδωσαν να γράφουν και να τονίσουν ότι στον πρόλογο ένας ποιητής έπληρώθηκε φθηνά δολάρια και προ τριάντα και τριάντα έξκατάσει επί χρονία οι αντίθετοι. Την Κεφβρητική αποτέλειώσαν τότε έπιφανείς άνδρες :

Προβλεπομένη ήταν ο ένδοξος Μισούλης, ο όποιος διηγήθηκε και το έπος του τών Σαπφικών, ο Σηόλντε τών Στρατιωτικών, ο ποιητής Αλέξανδρος Ροζαβίτς τών Έσπεριών, ο Κ. Κομμουνόπουλος τών Οικονομικών, ο Χρηστόπουλος της Παιδείας, ο Ράλλης της Αριστοτελικής, ο Ποσειδέγγιος τών Έσπεριών.

Ο Μισούλης, όταν έδωθε τον αντιδυναστικόν πρόλογο, του βιβλίου του Σούτσοσ, έδωσε. Έφηνόταε στο γραφείο του έπαινο—και ο άρχι της Ύδατος, βιβλιόταε Άλβανιστί και Έλληνιστί τον ποιητή.

Σαυροκρήνη άπέστο προσηγορίαι Συμβούλιου και άπεφασίθη να καταδικασθή ο Αλέξανδρος Σούτσοσ. Ο Εισαγγελέας Άθηνών έπληξε άπέφασι σε κίνησι, διάταξε την κατασχέρσι του βιβλίου και τη σύλληψη του ποιητού. Άλλ' ο Σούτσοσ είχε γίνει άφαντος και η Εισαγγελία έπείθεσε εντελώς εναντίον του. Ο Σούτσοσ όμως, λογαριάζονταε να φελαρή από το όμορφο και θά γινότανε από τη σύλληψη του, και τονίζονταε ίσως ότι η αντιδυναστικέ ιδέαι θά έπέρδιζαν από το δίωξιό ενός ποιητού που ήταν δημοφιλίστατος, έσπασε στας Άθήνας και έδήλωσε ότι «είδω εις την διάθειν της Δυναστείας».

Ο Εισαγγελέας δε θέλησε να σταλεί τον καταγουόμενον στον Γραμμολόγ (τις φράσεις της έποχής εκείνης) και το έπέρθεσε να μείνη σ' ένα συγγενικό του σπίτι υπό άλλη έπιτήρησι, η όποιά και αυτή δεν γινόταν άπο έφελσε.

Ένωσται ότι με όλη αυτή τη μαζοθηρία τών άρχων, οι αντιπολιτευόμενοι και οι αντιδυναστικοί έμείνοντα. Ο αδελφός του ποιητού έδημοσίευσε στον «Ήλιος» φλογοκρότατα άρθρα. Άλλη έφημερίς, ο «Έλληνας», έλαχε να όδοροτο διότι διήεν παρεβιάζετο το Σύνταγμα, καταπατούντο οι πολιτικά έλευθερία κ.τ.κ.τ.λ.

Φυσικά όμως η κρατική άπειθε δε μπόρεσαν να ημπούσαν τον Εισαγγελέα να πάχη το καθήκον του και ο Αλέξανδρος Σούτσοσ παρεβιάγη στο Κακουργοδικείο καταγουόμενος «επί προσβολή του ίσους προσώπου του Βασιλέου».

Η αποκλιτική αυτή έξερθεσε άζόμη περισσότερο την αντιπολίτευσι. Τ' αντικεφβρητικά φέλλα έγραψαν ότι έπειδή ο Εισαγγελέας, δεν είχε το δικαίωμα της απελαγγέλτου διάξεως, τα μέτρα της άσχημης σκεπτικόν εις εισήγησιν της Κεφβρητικής, η όποιά εν έποσησιν συμβούλιου άπεφασίσε την καταδίωξιν».

Κατά συνέπεια, την έποχη εκείνη ο Ανλόγος του Βασιλέου είχε σταλεί έπιστολή στον Κομμουνόπουλο, ως έπογογόν τών Οικονομικών, για μία έπίθεση εντελώς ιδ οτιχη που άφορούσε το Βασίλειο ως ιδιοτή. Η έπιστολή αυτή και η ύπόθεσις του Σούτσοσ άνακατέθηκαν από τους κακοποιήτας, έπέτειναν τις διαδόσεις και άζόνισαν τη γλώσσα της αντιπολιτεύσεως.

Γιά τη μιση Άθήνα του καιρού έξείνου μία δική ποιητόν σαν τον Αλέξανδρο Σούτσο ήταν μεγάλο γεγονός.

Η διαδόσεις όφραζαν. Κυρίως έλεγαν ότι την ήμερα της δικής διάφοροι φίλοι του Σούτσοσ και όμοφρονές του, θά έπρόβαναν σε θορυβώδεις έξδηλώσεις υπέρ αυτού, ότι θά τον άραζαν από τα χέρια τών κακοφύλακων κ.λ.π.

Ο Διευθυντής της Άστυνομίας, έσπευσε να συνεννοήθη με το Φορέαζο και άπεφάσαν να λάβουν έπιτατα στρατιωτικά μέτρα. Πενήντα χωροφύλακες έτάχθησαν στην πότα του Κακουργοδικείου, άλλη δύναμις στην Αθήνα, άλλη στην πλατεία που ήταν μπροστά στο δικαστήριο κ.λ.π.

Οι αντιδυναστικοί έγιναν έξο φρενών με τα μέτρα αυτά. Πόθνα ήταν τα άρθρα του «Ήλιου» και του «Έλληνος» στρεβόμνα πλέον και προσοπισνός εναντίον του Όθωνος, του αγαθωτάτου ένδινου Βασιλέου !

Άλλά δεν ήταν μόνο αυτό. Έν άλλο άζόμη γεγονός ήθε να ενισχύση τις διαμαρτυρίες τους.

Κατά τη δική, στο βάθος τών δικαστών, γέρο—γέρο, άνέβηκαν να έτάθησαν ο Νομάρχης Άττιχης, ο Φορέαζος και ο Διευθυντής της Άστυνομίας. Η έξμνήσις των όμοις μέσα στην Αθήνα, άν και δεν άπέβλεπε παρά στην έξασφάλισι της τάξεως, έξκακηρήσθη από τους αντίθετους ως άπόδειξις της πίσσεως που έξασκοίσε διήεν η Κεφβρητική στη συνείδησι τών δικαστών για να καταδικάσω ν τον ποιητή.

Ματαίως η «Έλίς», έξμνησίς κεφβρητικέ, έπενθήμει, ότι τον Αλέξανδρο Σούτσο δεν έπρόκειτο να τον δικάζη η Κεφβρητική, άλλ' οι έννομοι οι όποιοι ήταν πολιτικά με έλευθερο φρόνημα, ότι και άλλοτε σε όλες τις δίκες που παραφασίαν καποξέξαιρητικό ένδιαφέρουν, οι δικασταί έκαναν τη φλογοκρήσι αυτή στους αντιπροσώπους τών άρχων, να τους δινουν θέσι κοντά τους κ.λ.π. Άνεφρόντο μάλιστα και δίκες, στις όποιές όχι μόνο πίσω από τους δικαστάς, αλλά και άνάμεσα στους έννομους είχαν εισχωρήσει άνωτατοι ύπάλληλοι, όπως π. χ. στη δική, του Μανιάτη που έδολογόνησε τον έπογογ Κορηστάνη και σε πολλές άλλες. Αλλά έγραψαν τα Κεφβρητικά φέλλα, άλλ' οι αντιπολιτευόμενοι το Ύπουργείο και τους Βασιλείς δεν ήθελαν ν άζόθουν τίποτε και έξακολούθησαν τη λίσσώδη άφλογοκρήσι τους.

Η δική έγινε με διάφορα έπεισόδια. Ο Αλέξανδρος Σούτσοσ άπολογήθηκε με πολύ στόμφο, τοτό όμως αντί να βελτιώση τη θέση του, την έξερστέρησε.

Η εναντίον του άγορευσι του Εισαγγελέου ήταν ένα δοκιμάτο κατηγορητήριο. Το έπενθήμει ότι άνάλογη στάσι έξορίσθη και απέναντι του Κεφβρητικού Καποδίστρια, του πατοός της Πατρίδος. Άνεφροσε ότι μεταξύ τών άλλων και τα ποιήματά του συντελέσαν στην έξαφι τών παιθών που έζώθησαν τους δύο Μισοφροναλίους στη δολοφονία του Κεφβρητικού. Και ο Εισαγγελέας άπίγγειλε το φρεβό ένεινο ποίημα που άρχίζει έτσι :

Απόψημ δεν είχεν οτιος Πανσάνης ήτο τίος Ο προδότης Κεφβρητικός !

Η άπόφασις έβγαλε καταδικαστική. Πεντήσις είοτή, στέρηση τών πολιτικών δικαιομάτων, πληροση τών δικαστικών έξόδων. Ο Σούτσοσ έλαμε άναίσις στον Άρσιο Πάγο. Η άναίσις του άπεπορήθη και η άποφασις του Κακουργοδικείου έπεφυθή.

Μετά την τελευταία αυτή άπόφασι, οι αντιπολιτευόμενοι έφράζαν. Άλλά και οι συμπολιτευόμενοι δεν μπόρεσαν πιά να κατήσουν την ψυχοαμία τους. Και επί τέλους έβγαλαν στη φράσι το σκάνδαλο μιας άναφοράς που είχε άπευθίνει άλλοις ο Αλέξανδρος Σούτσοσ στο Σουλτάνο.

Όσοι κατηγγέλαν, ο ποιητής είχε σταίσει μιστά κηβότια γεμάτα με αντίτυπα έξογον του στην Κωνσταντινούπολι, για να πωληθούν στους όμογενές. Η τουριστικέ άρχες είχαν κατασεί τα βιβλία και τα κατέστρεψαν, γιατί βρήκαν επαναστατικό το περιόμειό τους. Τότε ο Σούτσοσ έληξε στην Κωνσταντινούπολι, παρουσιάζοντας αυτοποροσώπως στο Σουλτάνο και το έδωσε άναφορά ζητώντας 100 χιλιάδες φράγκα άποζημίωσι για τα κατασχεθέντα αντίτυπα. Στην άναφορά αυτή—ισχυρίζοντο οι συμπολιτευόμενοι— ο ποιητής είχε γράφει :

«Υπήκοος της Ύμετέρας Μεγαλειότητος Αλέξανδρος Σούτσοσ»

Οι αντιδυναστικοί διαφέρσαν με άγανάκτηση την κατηγορία αυτή. Όρολόγησαν ότι και μόν ο Σούτσοσ έστειλε άναφορά στο Σουλτάνο ζητώντας άποζημίωσι για 6.800 αντίτυπα διαφόρων βιβλίων του που είχαν κατασχεθεί στην Τουρκία, άποζημίωσι που του είχε ύποσχεθεί και ο ίδιος ο Μέγας Βεζίρης, στην άναφορά του όμως είχε ύπογράψει :

«Αλέξανδρος Σούτσοσ Έλλην ύπήκοος».

Το ζήτημα αυτό μένει άζόμη άλυτο. Είνε όμως δύσκολο να ύποθέση κανείς ότι άνθρωπος σαν τον Αλέξανδρο Σούτσο θά έγραφε στο Σουλτάνο με τη δουλοκτητική ένεινή που ήθελαν να το άποδώσουν οι συμπολιτευόμενοι και μάλιστα ότι θά ύπέγραφε με τέτοιον τρόπο. Το πιθανότερο είναι ότι ο Σούτσοσ άπλωσε σε στιγμη ποιητικέ άγνοίας τών πραγμάτων του κόσμου τούτου, ένόμισε ότι θά μπο

Ο ποιητής Παναγ. Σούτσοσ

